înapoi la articol
Studiile la Moscova, la pachet cu neveste agente KGB
Virgil Lazar
Sâmbăta, 30 Octombrie 2004
Din vremea dezbaterii Declaraţiei CC al PMR din aprilie 1964 in provincie
Memorii (33)
Prin Declaraţia Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Roman din aprilie 1964, conducerea de partid si de stat isi afirma independenta fata de Moscova, reiterind o serie de principii vinturate incepind de prin 1963: "neamestecul in treburile interne", "suveranitatea naţionala", "colaborare pe baza unor avantaje reciproce" etc. Ştiam din acel an ca la CC se coace ceva.
In ziar nu mai apăreau pagini speciale in care se etala experienţa Uniunii Sovietice, nu ni se mai cereau reportaje despre binefacerile SOVROMURI-lor (firme mixte romano-sovietice, care exploatau minereuri, petrol, uraniu etc. numai in favoarea sovieticilor). Romanii, numiţi formal in conducerea lor, le numeau discret "societăţi de jaf legal".
Frica diseminata
Pe de alta parte, nu e mai puţin adevărat ca declaraţia din aprilie 1964 ascundea, de fapt, si frica lui Gheorghiu-Dej de destalinizarea începută de Hruciov in URSS, care a dus la căderea multor capete din tarile "frăţeşti", pentru abuzurile si crimele comise. Dej se ştia cu musca pe căciula pentru omorirea (cu ranga) lui Foris si apoi a lui Patrascanu, condamnat si executat printr-un simulacru de proces pe marginea căruia făcea zilnic observaţii scrise, amestecindu-se in modul cel mai grosolan in treburile justiţiei. Teama lui Dej reieşea si din declaraţia lui :"din fericire, noi nu avem de reabilitat pe nimeni". O minciuna mai mare nici ca se putea...
Fofilare
In provincie, dezbaterile pe marginea Declaraţiei s-au constituit in adevărate procese publice, in cadrul cărora erau puşi sa vorbească tot felul de şefi de instituţii ce trebuiau sa aducă exemple concrete si sa înfiereze practicile abuzive ale sovieticilor vizavi de resursele tarii. Gratie Măriei Manolescu, secretara Comitetului National al Femeilor, am reuşit sa intru la prelucrarea Declaraţiei, la Timişoara, deşi nu am fost invitat, iar controlul la intrare se făcea de Securitate. Am mers si eu la cinematograful din vecinătatea primăriei sa vad ce se intimpla, fără speranţa sa pot intra. Lumea ii aştepta pe Nicolae Ceausescu, pe atunci numărul doi in conducerea superioara de partid, care intirziase la sediul PMR cu primul secretar Petre Blajovici si Chivu Stoica. Lumea era adunata in hol. Deodată, in uşa, apare Măria Manolescu, la braţ cu soţia lui Blajovici, care ii ţinea companie. Mă vede, si cum ne cunoşteam bine de pe vremea cind fusese inginer-sef la UTA Arad, înaintează spre mine cu mina întinsa, eu grabindu-ma sa-i ies in intimpinare. Astfel, nimeni nu a mai avut curajul sa mă oprească sa particip la adunare, cu atit mai puţin cei Însărcinaţi cu paza. Ştiau ceea ce eu nu ştiam atunci: Măria era de puţin timp soţia lui Chivu Stoica, preşedintele Consiliului de Stat. Aşa ca am profitat si am intrat in sala o data cu cele doua "tovarăşe", imediat ce s-a anunţat ca sosesc Ceausescu si ceilalţi trimişi de la Bucureşti.

Ceausescu contra KGB
Adunarea s-a desfăşurat ca o furtuna ridicata împotriva jafului sovietic, fiecare vorbitor simtindu-se obligat sa arate cite mai multe aspecte ale implicării consilierilor sovietici in domeniile économico-sociale si culturale ale României. Punctul culminant 1-a constituit insa intervenţia lui Ceausescu, care, încruntat si batos, s-a referit la agentura KGB din Romnia, afirmind, citez din memorie: "Sint in sala o serie de tovarăşi care au terminat studiile in URSS. Multi dintre voi aţi venit acasă cu soţii aduse din Uniunea Sovietica. Atenţionez pe toata lumea ca vom pune capăt agenturii KGB in Romnia si de astăzi orice abatere de acest fel va fi sancţionată de Tribunalul Militar. De aceea, rog tovarăşii amintiţi - se ştiu ei care si-i ştim si noi -, ca in termen de doua luni soţiile lor aduse din URSS sa ceara cetăţenia romAna, pentru ca sa se supună legilor tarii noastre. De altfel, ţin sa va comunic faptul ca am cerut si tovarăşului Hrusciov, in mod oficial, sa-si retragă agenţii infiltraţi in aparatul central al partidului si in guvern pentru ca, altfel, ii arestam si pedepsim conform legilor noastre"...Sala a amuţit. Erau, intr-adevar, in sala numeroşi civili si militari care au terminat studiile in URSS si s-au intors acasă cu cite o Natasa, Sonia, Galia etc. care, in fata autorităţilor comuniste erau considerate un fel de cec in alb pentru soţ. De aceea, toţi, deştepţi sau prosti, competenţi sau nulităţi, au fost promovaţi in fruntea institutiilor-cheie ale regimului. Erau acum in sala, ii ascultau pe Ceausescu, negri la fata, si nu le venea sa creadă ca epoca lor de domnie si huzur a luat sfirsit. Unii erau chiar speriaţi, deoarece ştiau ca soţiile lor erau agenţi KGB si se intilneau foarte des cu reprezentanţii acesteia din cadrul ambasadei URSS la Bucureşti.
Epilog
Epilogul acestei dezbateri a fost pe alocuri şocant: unele soţii le-au declarat soţilor - chiar daca erau mame a unul sau doi copii - ca isi considera misiunea încheiata in Romania si ca atare isi fac bagajul si pleacă la Moscova. Altele si-au luat cetăţenia romAna, convinse ca intr-un viitor apropiat vor putea continua activitatea de spionaj si ca nu le lasă "Maica Rusia" de izbelişte. Iar altele au divorţat urgent de soţii trecuţi pe linie moarta de regim,

pentru ca dispărea sursa sigura de informaţii si si-au găsit alţii, mai avantajosi. Acestea au rămas in tara, continuind sa ocupe posturi in invatamint, in biblioteci, librarii etc., stind probabil, "in adormire". Majoritatea din aceasta categorie sint si astăzi in România, dar nu cred ca le putem suspecta pe toate. KGB era atit de interesat de filiera compusa din cei care au studiat in URSS si s-au căsătorit cu agente proprii, incit pe cei pe care ii programau pe funcţii si erau căsătoriţi in România ii puneau sa divorţeze. Am cunoscut personal asemenea cazuri, unele soldate cu scandaluri publice in epoca.
Copyright © 1996-2004 Evenimentul Zilei Online.

înapoi la articol
Declaraţia din aprilie 1964, dezbătută in provincie (II)
Virgil Lazar
Sâmbăta, 13 Noiembrie 2004
Ce simplu si cu cita cruzime se omorau oamenii in comunism!
Memorii (34)
Desigur, la ora actuala, cind dispunem de o vasta bibliografie a terorii, fricii si crimei din acel veac oribil, a readuce in atenţia opiniei publice asemenea fapte nu mai constituie o surpriza. Daca o fac, plec doar de la dorinţa de a reda si atmosfera din provincie generata de Declaraţia din aprilie 1964 a conducerii PMR, prin care nu se dorea numai o distanţare de Moscova, ci si o salvare de la politica acesteia de destalinizare promovata atunci de Hrusciov. Ceea ce s-a intimplat insa in unele dezbateri din provincie a arătat, fără voia puterii comuniste, adevărata fata a regimului.
Adunarea de dezbatere a Declaraţiei la Oradea a fost extrem de furtunoasa. Vorbitorii au scos in evidenta modul cum sovieticii au exploatat, fără nici o protecţie pentru personalul muncitor, minereul de uraniu radioactiv din Steiul Bihorului, ceea ce a dus, in timp, la o creştere masiva a incidenţei diferitelor forme de cancer. Aceasta pe lingă jaful unei bogaţii pentru care ne invidiau multe tari. Dar cutremurătoare a fost relatarea fostului şef al puşcăriei din Oradea privind modul cum a fost omorita mama lui Foris, răpus la rindul lui banditeste, cu o ranga in cap.
Mama lui Foris, aruncata de vie in Crisul Repede
La începuturile regimului comunist, lupta din culise pentru putere a fost fără mila. Schimbindu-1 după sforăriile lui Dej, care se vroia el şef suprem al partidului, din funcţia de secretar general al partidului comunist, Foris s-a dovedit extrem de disciplinat, s-a încadrat in noua putere fară sa cricneasca, s-a supus hotaririlor de partid, a lucrat acolo unde a fost trimis, la început in aparatul C.C., apoi chiar si la "România libera", dar Dej η-a suportat ca un asemenea potenţial rival sa ramina in viata. Si la fel ca in timpurile lui Al. Capone, a ordonat omorirea lui. Numai ca dispariţia ultrasecreta a lui Foris η-a scăpat mamei lui care, ori de cite ori avea prilejul - si se vede ca frecventa protipendada comunista - ii cerea lui Dej sa-i spună unde este fiul sau. Aşa se face ca Draghici, alt pantofar ajuns şeful Securităţii, hotărăşte, împins de Dej, sa-1 scape pe acesta de batrina. In consecinţa, o arestează, după care ii telefonează comandatului Penitenciarului Oradea si-1 informează ca-i trimite un pachet cu avionul de prinz. Sa-1 ridice si sa-i raporteze ca in cel mai scurt timp a scăpat de el. "Pachetul" sosit cu avionul la Oradea era batrina mama a lui Foris.
încarcerata la Oradea, conducătorii penitenciarului stabilesc s-o supună unui regim total de infometare si astfel s-o răpună in termenul stabilit de Draghici. Numai ca, spre stupoarea lor, lipsita complet de hrana, după aproape doua saptamini, femeie rezista.
In disperare de cauza, securistii din penitenciar au luat-o, au virit-o intr-un sac cu greutăţi in el si au aruncat-o pe muribunda in Crisul Repede, undeva in afara oraşului. Era unul dintre exemplele privind abuzurile Securităţii, pe care şefii de la Bucureşti au hotarit sa-1 dezvăluie la plenara de dezbatere a declaraţiei din aprilie 1964, la Oradea. Asemenea dezvăluiri aveau si rolul de a justifica aruncarea la lada de gunoi a istoriei comunismului din România a sinistrelor personaje de tipul lui Draghici, Nicolski, Soltutiu etc., de care Gheorghe Gheorghiu-Dej nu mai avea nevoie.
Presa si cultura in colimatorul puterii

O dezbatere separata a Declaraţiei din aprilie 1966 a avut loc, pentru presa si cultura, la Bucureşti, la Academia "Ştefan Gheorghiu", sau cum ii ziceam noi pe atunci, "la Nea Fanica". Ei bine, deschisa de loan Voicu, fostul social-democrat convertit cu pistolul, probabil, alături de Ştefan Voitec si alţi citiva acoliţi, la comunism, a fost pentru mine cel puţin, tinar inca needucat in spiritul marxism-leninismului, un model de ipocrizie. Toţi vorbitorii atacau dur amestecul consilierilor sovietici in conţinutul ziarelor si al manifestărilor cultural-artistice, modul cum impuneau pagini speciale, saptaminale, privind experienţa URSS, reportaje din tara prietena, ajutorul pe care ni-1 dădea in toate domeniile, etc., etc. Ascultindu-i iti venea in minte fără sa vrei bancul care circula atunci in culisele politicii si care spunea ca si lui Hrusciov, cind a demascat crimele lui Stalin i s-a trimis un bilet nesemnat in care a fost întrebat : "Dar dumneavoastră unde aţi fost atunci?!" La care Hrusciov a rugat sa se ridice

in picioare autorul biletului. Nu s-a ridicat nimeni, ceea ce 1-a făcut pe Hrusciov sa concluzioneze: "Din aceleaşi motive pentru care semnatarul acestui bilet si al acestei întrebări nu se ridica in picioare, nu m-am ridicat nici eu imporriva abuzurilor lui Stalin". Bancul se potrivea bine atmosferei din sala de la "Nea Fanica", unde diferiţi şefi din presa si cultura incriminau dur, in stingă si-η dreapta, dar se fereau ca de foc sa pună degetul pe rana: laşitatea de care s-a dat dovada in toate împrejurările; sau altfel spus, frica groaznica de consecinţe. O frica indusa, cum am mai spus, pe toate caile de organele de represiune ale puterii comuniste, dar de care nu s-au temut cei ce luptau in munţi, cei care ii gazduiau si-i ajutau cu alimente si, desigur, anticomuniştii din Închisori. Adunarea nu s-a soldat decit cu răbufniri, caci, in rest, "ramine cum am vorovit", cum spun ardelenii.

Epilog

Spre sfirsitul anului 1964, sovieticii, îngrijoraţi, probabil, de avalanşa care se rostogolea si putea cuprinde si alte tari socialiste, si-au trimis emisari in Romania sa mai potolească lucrurile. Intre alţii, la Timişoara a ajuns tovarăşul Grebnev, membru in C.C. al URSS, prim redactor-sef adjunct al ziarului "Izvestia", unde, după cum unii ştiu, era redactor-sef ginerele lui Hrusciov, Adjubei, care impresionat de cele văzute intr-o vizita in America a încercat sa dea presei sovietice un curs mai liberal. Ajuns la Timişoara, Grebnev a avut o intilnire cu liderii locali ai partidului afirmind ca ceea ce s-a intimplat nu este decit rodul neglijentei "bunicilor" care nu si-au bătut la timp, la fund, nepoţii. Afirmaţie la care un lider local i-a replicat ca nu este vorbe despre o relaţie dintre bunici si nepoţi, ci eventual intre stapini si slugi. Ceea ce 1-a scos din sărite pe trimisul sovietic care a plecat, de fapt, cu buzele umflate pentru ca η-a avut nici un fel de audienta la comuniştii romani, care au început sa tragă din ce in ce mai puternic spre nationalism-comunist, spre a cistiga simpatia si sprijinul întregului popor. Direcţie intensificata la absurd de cel ce avea sa devină noul lider al partidului, Nicolae Ceausescu.

Copyright © 1996-2004 Evenimentul Zilei Online.

înapoi la articol

Procese politice: judecarea copiilor

Virgil Lazar Duminica, 04 Iulie 2004

Memorii (18)

In 1943 am intrat la Liceul „Principele Nicolae" din Sighişoara, scoală de elita in zona Tirnavei Mari, cu uniforma bleumarin, chipiu galben cu cozoroc lat, numele pe braţ, o ţinuta de care, mărturisesc, eram mindri, noi elevii de la liceul acesta facind nota distincta in societatea civila a acestui oraş cu pecetea lui originala.

Eram, in clasa I-a, atunci, circa 24 de elevi proveniţi din toate categoriile sociale, dar majoritatea fii de ţărani din satele limitrofe Sighisoarei, sau de pe Valea Hirtibaciului, cu sate cărora o „mocanita" care le înlesnea accesul spre oraş. Eram copii care am traversat războiul cu tatii pe front si mamele împotmolite in atitea necazuri cu lucrul pamintului, cu creşterea vitelor, cu creşterea si grijile copiilor. Eram copii imbracati ca vai de lume, majoritatea cu haine ţesute in casa, primiţi intr-un internat sărac unde bătaia, „rupta din rai" făcea o parte din arsenalul educativ al epocii, o palma sau doua, date in stil militaresc de administratorul internatului, profesorul de sport Babes, sau chiar de directorul Tuiliu Racota, sau chiar de preotul pedagog, ni se păreau fireşti, le primeam barbateste, si, in final, făceam haz de necaz. A venit apoi sfirsitul războiului, un timp Sighişoara a devenit zona de front, liceul nostru a devenit spital militar pentru armata sovietica, iar noi am fost mutaţi sus in deal, la capătul celor 175 de scări acoperite, datate 1642 (vezi foto), in edificiul liceului german. Internatul s-a destrămat, locuiam care încotro, pe la gazde sărace, unde ne hrăneam cu mămăliga rece amestecata cu untura, numita sofisticat „cricala". Războiul ne-a invaiai sa umblam cu arme, am găsit cartuşe, pistoale, grenade chiar, eram gata de lupta cu duşmanii neştiuţi, ne băteam in cartiere cu ucenicii diferiţilor patroni, mă rog, intram intr-o adolescenta agresiva. Au început partizanatele politice, in liceu aparind grupurile simpatizante ale diferitelor partide, după tradiţia din familie, in general, cuprinzind figuri marcante ale liceului, intre ei fiind si Mircea Saucan, ajuns cineast de renume internaţional si scriitor prestigios. Eram prieteni, apoi el a plecat la studii la Moscova si din pacate, a murit recent la Bethléem.

Arestarea elevilor

După timpul de acomodare, împreuna cu mulţi colegi, sau chiar cu toata clasa, am devenit prieteni. Ne ţineam de multe nazbitii atit in clasa cit si in afara ei. Puneam la cale, la gazda, chiar si cite un chef in care Aurel Ilea, Aurel Popovici, Prisca, Sulea si alţii, ne dădeam, deh, barbati, fumam, ne dam aere, vorbeam despre fete, ce mai, eram pe caii tinereţii si părea ca toata lumea este a noastră. In ziua acea de sfirsit de iunie 1948, adusesem la scoală un pistol „Steier" cu un încărcător de noua cartuşe, extrem de bine întreţinut, pe care fratele meu Iulian, elev si el la liceul nostru, dar cu trei ani mai mic, ii găsise in podul casei gazdei la care locuiam. Gazda era o femeie batrina, săsoaica, si noi credeam ca pistolul a rămas in podul casei fie de la soldaţii germani găzduiţi cindva acolo, fie ascuns de cineva mai de curind convins ca la aceasta femeie in virsta nimeni nu va face percheziţie. Ei bine, el a fost punctul culminant al orei, era dat din banca in banca, admirat, Corfariu, mai ales dorea sa mi-1 cumpere, in sfirsit, am avut un mare succes cu el. Momentul de extaz a durat pina cind secretarul-sef al liceului, Basarab, un tip distins si elegant, a intrat in clasa, a şoptit ceva profesoarei de la catedra, după care a privit spre clasa si a rostit grav: „Ilea si Curceanu la direcţiune!" Au plecat si duşi au fost pentru ca, in

direcţiune ii aştepta comisarul Moldovan de la Siguranţa, care i-a declarat arestaţi. Si ca sa fie

sigur ca nu vor fugi le-a arătat frumuseţea de pistol cu care era înarmat, sa-i înfricoşeze. I-a dus la sediul Siguranţei unde au fost ţinuţi trei luni si anchetaţi. Eu, in acest răstimp, am tremurat, η-am mai avut somn, de teama ca pistolul meu va intra in discuţie nestiind unde si de ce au dispărut colegii noştri. Dar faptul ca alături de ei au mai fost ridicati si alţii, Tifrea, Mattei etc. ne-am dat seama ca nu-i a buna. Pina una alta am dat o fuga pina acasă, la Laslea, am făcut troc cu pistolul dindu-1 unui ofiţer in rezerva, Olteanu, fiul preotului din sat.
Numai ca motivul arestării a fost complet altul, îndemnaţi de un om mai in virsta, un anume Totoescu si de Ovidiu Tifrea un coleg, ca virsta ceva mai mare decit noi, unii i-au urmat in organizaţia legionara „Frăţiile de cruce". Apoi au fost mobilizaţi in pădurea Braite de lingă Sighişoara unde au invaiai salutul legionar si au cintai cintece legionare etc., etc.
La puşcărie au fost flaminziti premeditat cu o zeama - apa chioara si un bot de mămăliga pe zi - meniu de care imi povestea recent Ilea, iniţial nici η-a vrut sa se uite la el de scirba dar un chiabur aflat si el in beci i-a îndemnat: „luaţi, mai copii, si mincati ca astia prin foame vor sa ne răpună!" Dupa o zi de foame crunta, meniul acela pe care 1-ar fi refuzat si porcii li s-a părut grozav!
După trei luni, celebrul Crăciun de la Sibiu a venit la Sighişoara, a intrat la ei in cizme burger si cu o cravaşa in mina, i s-au părut prea rotofei si roşii la fata, 1-a apostrofat pe chestor, apoi curind i-au transferat la Sibiu si in 8 aprilie 1949 a avut loc procesul, denumit si procesul copiilor. Aceasta si pentru ca un apărător mai curajos, chiar daca a fost numit din oficiu, a avut îndrăzneala sa roage preşedintele completului tribunalului militar, maior Ciurea Petre, sa-1 întrebe pe inculpatul Manei Cornel citi ani are; avea doar 15 ani si totuşi, ca întregul lot alcătuit din 13 elevi si citiva studenti din anul începător erau trimişi in judecata pentru delictul de „uneltire contra ordinii sociale".
Epilog
Au fost condamnaţi la diferite pedepse cu închisoare. Ilea Aurel si loan Curceanu, colegii mei de clasa la un l an cu suspendare, după ce stătuseră deja aproape un an închişi. Cu multe peripeţii si-au terminat studiile, pe Ilea reintilnindu-1 in anii '50 la Resita unde, in calitate de inginer energetic construia o staţie electrica de transformare. I-am dedicat atunci un reportaj. Mai tirziu a ajuns inginer-sef la fabrica de autoturisme Piteşti, apoi director la „Electroarges" din Curtea de Argeş, unde este si astăzi un om de afaceri care a izbutit sa facă fata cerinţelor pieţei concurentiale. Faptul ca, prieteni fiind ca elevi, nu mi-a spus ca face parte dintr-o organizaţie legionara si nu m-a îndemnat sa-1 urmez, m-a ferit de o eventuala acuzaţie oficiala de tăinuire. Pentru ca, sint sigur, as fi luat implicarea lor ca un gest de teribilism si nu m-asi fi dus cu pira. Ceea ce m-ar fi costat, in mod sigur.
Copyright © 1996-2004 Evenimentul Zilei Online.

înapoi la articol
Scandal de presa din neglijenta, ajuns sub ochii lui Ceausescu
Virgil Lazar
Duminica, 08 August 2004
Memorii (23)
In orice tip de societate, ziaristul trebuie sa slujească cititorul, deci sa respecte adevărul gol-golut. Numai ca, in comunism, adevărul gol-golut era doar cel al partidului, care, de regula, ocolea realitatea, iţi impunea sa umfli unele realizări sau sa te faci ca nu observi lipsurile si abuzurile sistemului.
Ziariştii tineri, mă refer la cei de la „România libera", care făceam cursuri cu Costin Murgescu, învăţasem după caietele universităţii de jurnalistica din Anglia normele presei adevărate. Dar, cind eşti tinar, dornic sa te manifesti, eşti prins deseori de graba, care de multe ori iţi aduce prejudicii. Mai ales cind neglijezi doua elemente de baza ale acestei meserii: documentarea atenta si verificarea din mai multe surse a informaţiilor. Intr-o asemenea culpa am căzut si eu provocind, din neglijenta, un scandal care a ajuns la urechile lui Ceausescu.
„Ludus-600", un fals reportaj
Intr-o zi din toamna lui 1977 sint anunţat ca peste o saptamina avea loc aniversarea a 600 de ani de la atestarea documentara a oraşului Luduş. Reportajul urma sa apară in ziarul de luni, zi in care „Scintela" nu avea apariţie. Am plecat miercurea la Tirgu-Mures sa pot lua legătura cu organele locale si judeţene pentru a-mi putea da seama de amploarea evenimentului. Am găsit un dosar complet cu toata regia manifestărilor, programul, cuvintatorii etc., etc. Pe scurt, era vorba despre manifestări programate vineri, simbata si duminica si cuprindeau expoziţii de arta populara, de arta plastica, întreceri sportive pe stadion etc., duminica urmind sa aibă loc apogeul aniversarii celor 600 de ani, adică o sesiune festiva a satului popular orăşenesc, intervenţii ale unor participanţi mai in voga, decorarea urbei cu un inalt ordin printr-un decret semnat de Preşedintele României care, nu era altul decit Nicolae Ceausescu. Toate încheiate cu telegrama către „tovarăşul", mentionindu-se „geniul sau creator" si toate meritele pe care le avea in fruntea PCR si a statului socialist.

Vinerea pe la prinz am plecat la Luduş sa vad expoziţia de arta populara, după care am hotarit, aşa deodată, sa plec acasă la Sibiu si sa-mi scriu reportajul pe baza dosarului. Prea erau formale si plictisitore astfel de manifestări menite sa-1 proslăvească pe Ceausescu, manifestări care, in situaţia unei reuşite depline puteau stimula noi promovări pe linie de partid si de stat. Am plecat la Sibiu, nu fără a discuta cu activistul responsabil cu propaganda si presa determinindu-1 sa se angajeze sa-mi semnaleze orice abatere de la program. „Mergeţi sănătos!", mi-a urat omul, adăugind: „Programul acesta e bătut in cuie!
Ajuns la Sibiu, o presimţire m-a determinat sa pun pe aparatul de telefon un bilet pe care am scris cu majuscule: „Verifica duminica seara Luduşul!". Duminica am plecat ci soţia si cele doua fetite ale noastre in Dumbrava Sibiului sa vizitam gradina zoologica. Acolo am băut nişte bere lingă o porţie de mici după care am plecat, spre seara, spre casa. Ajuns in apartament, am zărit hirtia pe telefon, mi s-a părut ca fetitele s-au jucat iar cu aparatul. Nu m-am uitat ce scrie pe foaie si am aruncat-o la cos. Ghinionul meu!
„La ora 17.00 sa fii la Bucureşti, la C.C."

Lunea următoare plec la biroul R.L., spaţiu impartit eu corespondentul ziarului german Neuer Weg, Oscar Bock. Cind ajung, Oscar ma ia in primire:„Toata revista presei de la Radio Bucureşti a fost a ta. Luduş in sus, Luduş in jos, mă rog, a-i dat lovitura". Eu, modest: „Mai las-o moarta. Cred ca s-a citat doar din telegrama trimisa de luduseni «tovarăşului»". Bock nu neaga, dar cind sa trecem la ştirile zilei las sa-mi scape: „Culmea ar fi sa nu se fi ţinut Luduşul aşa cum a fost programat". Bock ramine masca: „Dar ce, tu η-ai fost acolo?! ". „In prima zi, da; simbata si, mai ales, duminica, nu", răspund vinovat. A încheiat discuţia sever: „Eşti nebun de legat!" „Intr-adevar", am gindit in sinea mea si am încercat sa lucrez ceva. O anumita nelinişte nu-mi dădea pace, oricit am încercat sa nu ma mai gindesc la Luduş. In jurul orei 10.00 a sunat telefonul, pe fir Al. Cornescu, primul adjunct al redactorului şef, pe atunci Octavian Paler. Mi-a spus sec si nervos: „Faci cum ştii, dar la ora 17.00 eşti la C.C., la secţia de propaganda si presa. Ne anunţi cu ce avion soseşti pentru ca te va aştepta un echipaj de acolo la aeroport. Sa ai in mina un ziar pentru recunoaştere".... Am îngheţat. Totuşi am reuşit, cu voce pierită sa intreb:„Dar ce s-a intimplat?!" „Ar trebui sa te întreb eu: aniversarea Luduşului nu s-a ţinut, aşa incit ai publicat un reportaj fictiv.. .Vino, deci, urgent la Bucureşti!"
Am luat avionul de prinz si am plecat extrem de stresat, la un pas de infarct. In avion mi-am făcut toate socotelile si, in cele din urma, am ajuns la concluzia ca cel mai râu va fi daca mă arestează. Intr-o asemenea situaţie, familia va fi lovita râu. Daca nu, un loc de munca imi voi gasi undeva, cu siguranţa. Pentru „tonificare", am cerut un coniac zicindu-mi ca nu merita sa mori pentru o astfel de gafa. Aşa incit, la coborirea din avion eram remontat si gata sa dau piept cu cerberii C.C.
Fata in fata cu stabii cei mari ai presei romaneşti
Doi tovarăşi cu muşchi de atleţi m-au aşteptat cu un Mercedes la aeroport. Ajunşi la C.C. am găsit toata conducerea ziarului: Octavian Paler, Al.Cornescu, Dumitru Tabacu, secretarul organizaţiei PCR etc. M-au luat in primire de cum am intrat, mai ales Diti Marinescu, râu de gura de nu incape, acuzindu-ma ca am compromis partidul etc. etc. Un instructor, Ispas, care răspundea de ziarul nostru, mă lua intr-o camera, imi puse o hirtie in fata si-mi ordona: „Scrie o declaraţie cu ceea ce s-a intimplat, sa nu depăşească o pagina. Va fi bătuta cu «laba de gisca» (maşina de scris cu caractere foarte mari) pentru tovarăşul Nicolae Ceausescu. Intra la dinsul tovarăşul secretar Cornel Burtica in problema ta. Am scris declaraţia. Recunosc, fără falsa modestie, ca am fost foarte inspirat. Am declarat ca nu am nici o scuza si ca imi asum responsabilitatea pentru cele intimplate, găsind, deci, justificata orice măsura se ia imporriva mea. Iar cind am fost întrebat daca cei din Luduş si Tirgu-Mures nu au nici o vina, le-am răspuns: „M-am înţeles cu ei sa-mi anunţe orice modificare de program, n-au facut-o, dar, in definitiv, ei nu erau obligaţi sa-mi facă meseria. Aceste declaraţii inspirate ale mele i-au pus pe ginduri. De unde se aşteptau sa-mi sa-mi pun cenuşa in cap, eu am luat-o pe scurtătura, asumindu-mi totul...S-au dus mai sus cu declaraţia si cele spuse de mine si au venit cu decizia de a se analiza cazul meu intr-o şedinţa a întregii redacţii. Aşa, sa invete si alţii!
In maşina, pina la redacţie, instalat pe banca din spate intre Paler si Cornescu, ascultam inepţiile lui Ispas care continua sa mă incrimineze fără jena, afirmind ca asemenea elemente iresponsabile n-au ce mai caută in presa romaneasca. La şedinţa anunţata, Octavian Paler, in ciuda avintatului Pintea - şeful sectorului presa - venit anume sa mă sfisie, a intors-o ca la Ploesti declarind, in deschiderea dezbaterii, ca „nu facem aici procesul Lazar, ci Încercam sa găsim soluţii ca asemenea greşeli sa nu mai aibă loc la R.L". Plus ca o serie de colegi mi-au luat apărarea, condamnindu-i pe cei de la judeţeană din Mureş pentru uşurinţa cu care au aminat manifestări începute. In fine, m-am ales doar cu trei luni retrogradare la salariu si sase luni interdicţie de a semna cu numele meu.
De ce s-a enervat Ceausescu
In vinerea cind s-au deschis manifestările a sosit la Luduş si primul secretar al judetenei de partid, Florea. Atit de mult i-au plăcut toate incit a hotarit pe loc sa suspende totul si sa-1 invite pe Ceausescu.

A facut in acest sens intervenţii la secretarul cu propaganda, Cornel Burtica. Acesta, fără sa citească ziarele de

luni, intra la Ceausescu si-i avansează invitaţia făcuta de Florea. Ceausescu, cu ziarul R.L. in mina, a facut o criza de isterie, acuzindu-i ca-si bat joc de el. „Manifestările de la Luduş s-au ţinut, cititi «Romania libera» de astăzi".

Epilog

După un an am fost trimis din nou la o asemenea aniversare la Tirnaveni. Cind m-au văzut şefii de la Mureş acolo, au ris zgomotos precizind ca, daca am sosit eu oraşul va fi sigur decorat. Aşa am aflat ca Ceausescu, minios foc in cazul Luduş, si-a trimis gealaţii acolo duminica următoare, zicind-le sa le dea distincţia scrisa in ziar „sa nu ne facem de ris". Iar la scurt timp Florea a fost schimbat din funcţie si trimis la fabrica de mobila din Rimnicu-Vilcea.

Copyright © 1996-2004 Evenimentul Zilei Online.

înapoi la articol

„Nici acum nu prea înţeleg ce au avut cu tinereţea mea"!

Alin Cordos

Duminica, 20 Iunie 2004

A supravieţuit holocaustului

Elena Pop Muller de 87 de ani este singura bistriteanca care a ieşit vie pe poarta lagărului de concentrare de la Auschwitz. Cind a fost deportata, avea 23 de ani. „Cel mai teribil lucru este sa suferi de sete, iar la Auschwitz asta era una din distracţiile SS-istilor" Deşi a trecut prin cele mai teribile lagăre de concentrare si a trăit experienţe dureroase, batrinica mai are putere se zimbeasca si sa se întrebe: „Nici acum nu prea înţeleg ce-au avut cu tinereţea mea".

Din spusele Elenei Pop Muller, calvarul a început in primăvara anului 1944, mai precis in luna aprilie. Atunci, armata horthysta, care a ocupat Ardealul de Nord in 1940, a primit ordinul de la Adolf Hitler pentru aplicarea „Soluţiei Finale" si in Transilvania. Zeci de mii de evrei au luat drumul camerelor de gazare de la Auschwitz, Birkenhau sau Treblinka.

După o zi de stat in soare, o cana cu apa

„Pe atunci locuiam cu părinţii in cartierul Lusca din oraşul Nasaud. Intr-o dimineaţa au venit jandarmii unguri, ne-au scos din casa, ne-au confiscat toate bunurile de am rămas numai cu hainele de pe noi. Pe urma, ca pe nişte criminali ne-au legat si ne-au dus la Nasaud, la sinagoga. Acolo, un ofiţer a început sa ne confiste bijuteriile ce le aveam. După o noapte de coşmar, ne-au pus in nişte care trase de boi si ne-au transportat la un lagăr horthyst situat pe un deal din apropierea Bistriţei, acolo unde acum este Staţiunea de Cercetare Pomicola. Acolo am dormit sub cerul liber. După citeva zile ne-au pus sa ne facem un fel de corturi din nişte cearceafuri . Nu ne-au făcut mare lucru, dar sufeream cumplit din cauza lipsei de apa. Setea este o suferinţa dureroasa, mai ales cind primeşti o cana de apa dupa ce ai stat in soare o zi întreaga. In lagărul acela au murit 300 de evrei, unii de foame, alţii de sete, iar pe alţii I-au împuşcat pur si simplu. Si totuşi, calvarul abia era la început" ne-a povestit batrinica cu o voce stinsa.

„Singura ieşire din Auschwitz - pe hornul de la crematoriu!"

Elena Pop Muller a văzut aceasta lozinca „Arbeit macht Frei" deasupra intrării in unul din cele mai teribile lagăre de concentrare naziste, Auschwitz. „Am făcut parte, împreuna cu părinţii si o sora de-a mea, din cel de-al doilea mare transport înspre Auschwitz. Ne-au îmbarcat in vagoane de marfa ca pe nişte vite, iar in vagon stăteam calare unii peste alţii. Tot drumul am suferit de foame, dar mai ales de sete, ca apa primeam cite o găleata cind trenul morţii oprea in cite o gara. Doamne, cita sete am răbdat! Cind am ajuns la Auschwitz, primul lucru care 1-am simţit a fost mirosul de carne arsa si fumul negru care ieşea pe hornurile crematoriilor. Era înfiorător! Nici nu am ajuns bine si SS-istii au început sa ne trieze - tinerii si bărbaţii in putere de munca de o parte, iar batrinii, copiii si femeile gravide de alta parte. In cele din urma am aflat care era singura ieşire din Auschwitz - pe hornul de la crematoriu! ! ! La Auschwitz am primit numărul 98.653 si am stat aproape o luna de zile. In fiecare dimineaţa la ora patru ne scoteau din barăci si stăteam in picioare indiferent de ce vreme era pina in jurul orelor cinci. Pe urma primeam si de mineare, adica o cana de surogat de cafea si a opta parte dintr-o piine. Atit si nimic mai mult, ca eram doar nişte numere" si-a depanat mai departe povestea batrinica.

Am dormit mergind

După episodul Auschwitz, Elena Pop Muller a fost trimisa la Riga, unde se vulcanizau cabluri pentru front, iar de acolo la Danzig, in drum spre lagărul de la Stuthof. După luna de zile, Elena Pop Muller a ajuns intr-o fabrica de armament din oraşul polonez Torno, unde a muncit pina in luna ianuarie a anului 1945.

„Intr-o după amiaza, eram împreuna cu alte deţinute intr-o pauza, a venit un Haupstatdfuhrer SS si ne-a informat ca vom pleca pe jos înspre Berlin, aflat la 800 de kilometri de locul unde eram.

Nu am crezut niciodată ca voi ajunge sa dorm mergind, dar asta am făcut in prima noapte de călătorie

înspre Berlin. Cele care ieşeau din rinduri sau cădeau erau împuşcate pe loc. SS-istii erau foarte nervoşi, deoarece erau rusii pe urmele noastre".

In loc de epilog

„In cele din urma am ajuns in Germania, intr-un orăşel ce avea numele de Bromberg, unde am dormit sub poarta unui hotel.

A doua zi, împreuna cu alte 24 de deţinute, am reuşit sa-I păcălim pe SS-isti si am fugit înspre direcţia de unde se credea ca vin rusii si am ajuns la o ferma unde am stat ascunse pina cind femeia care ne-a găzduit intr-un grajd ne-a spus sa ieşim ca au intrat rusii in oraş. M-am intors in tara pe jos. Eram libera si trăiam".

Copyright © 1996-2004 Evenimentul Zilei Online.

înapoi la articol

,Vreau sa ştiu cine m-a turnat la Securitate'

Andi Laslau

Joi, 17 Iunie 2004

Marcel Căpitan din Zlatna a ajuns in atenţia Securităţii in urma cu mai bine de doua decenii. Atunci era un tinar de 19 ani, care vroia sa fuga din România comunista. La începutul anilor '80 a avut prima tentativa de a paraşi tara, cu destinaţia Iugoslavia. I s-a intins o cursa, iar el si Însoţitorii lui au fost „saltati" de miliţie. De atunci, Marcel a intrat in vizorul securităţii. După 1989, a vrut sa afle cine 1-a turnat. A reuşit sa-si vadă parţial dosarul de abia anul trecut, insa nu a aflat nici un nume. A aflat insa ca mai exista pe numele lui inca un dosar, care nu a fost clasat inca.

Aventurile lui Marcel Căpitan au început in vara anului 1982. „Fiind imporriva comuniştilor, a orinduirii din România de atunci, am ajuns la concluzia ca cea mai buna soluţie ar fi sa ne alăturam rezistentei anticomuniste din Occident, crezind ca libertatea va fi recucerită prin lupta si in România".

Drumul spre libertate s-a sfirsit la miliţie

In 1982, prin luna august, împreuna cu doi fraţi din Braşov, cu care împărtăşea aceeaşi pasiune -alpinismul, dar si cu un prieten din Zlatna, au pus la cale evadarea. Consăteanul sau avea un unchi la Gravita, care cunoştea o călăuza care, pentru 200.000 de lei - suma fabuloasa la acea vreme - le-a promis ca ii va ajuta sa ajungă in Iugoslavia. A mers la Braşov sa discute cu prietenii lui care aveau o condiţie financiara mai buna si i-au promis ca ii vor ajuta cu banii necesari. Cei doi zlatneni, împreuna cu fraţii din Braşov si cu mama acestora, s-au urcat in maşina cu destinaţia Gravita. Acolo 1-au cunoscut pe Bartolomeu Sima, călăuza care trebuia sa-i treacă frontiera. Au stabilit sa revina dupa o saptamina si au reuşit sa renegocieze preţul la 10.000 de lei de persoana. Au revenit la Gravita, de unde au luat-o spre graniţa. Noaptea mergeau, iar ziua stăteau ascunşi in lanurile de porumb. După doua nopţi, au ajuns la aproape 200 de metri de fisie. Atunci li s-a părut ca e ceva suspect cu călăuza lor si au plecat înapoi spre Gravita. Au fost aşteptaţi de miliţie si arestaţi imediat.

„Ştiau totul despre noi"

0 data arestaţi, Marcel si prietenii săi si-au dat seama rapid ca fuseseră turnaţi. „Ştiau tot despre noi, inclusiv ca ne-am dus o bucata de drum cu maşina de piine", mărturiseşte Marcel. Au fost arestaţi pentru doua luni si li s-au confiscat banii - 50.000 lei in total - după care li s-au dat amenzi penale de
1 .050 lei de persoana. După arestare, au fost batuti si „convinşi" prin metodele tipice miliţiei sa declare ca au vrut sa fuga din tara. „La Procuratura, avind si un avocat bun, cind ne-au luat banii, ne-a dat drumul. Nu am mai văzut nici acei 50.000 si nici banii de amenda penala", spune Marcel Căpitan. El bănuieşte cine 1-a putut turna, dar nu vrea sa dea inca nume pentru a nu risca un eventual proces. Asta pina cind va avea in mina lista celor care 1-au turnat.

Prizonieri in oraş

La întoarcerea in Zlatna, celor doi prieteni le-au fost schimbate buletinele si au devenit prizonieri in propriul lor oraş. „Nu mai puteam paraşi Zlatna fără acordul Miliţiei, nu mai aveam voie sa ne apropiem la mai puţin de 30 de kilometri de frontiera", isi aminteşte bărbatul. Trei ani mai tirziu, in 1985, Marcel a încercat din nou sa fuga. De aceasta data singur. A ajuns la Constanta si a încercat sa se

îmbarce pe un vas turcesc. Căpitanul nu a acceptat, dar, din fericire, miliţia nu a mai a intrat pe fir. In 1988, Marcel Căpitan a decis din nou sa părăsească România, împreuna cu alte doua persoane, a vrut sa fuga in Ungaria, dar a fost „săltat" de miliţieni din gara Oradea. După aceasta noua aventura, problemele s-au accentuat. „Cind ne-am intors in Zlatna, ni s-a atras atenţia ca in fiecare zi, toţi trei trebuia sa ne prezentam la Miliţie, sa vadă ca nu am fugit iar", mai spune Marcel.

Turnatorii se ascund in spatele numelor de cod

In 1991, a reuşit sa plece in excursie in Cipru, iar mai apoi in Israel. De atunci nu a mai plecat nicăieri, pentru ca nu avea cu ce. A început insa sa se intereseze cine 1-a turnat la Securitate si Miliţie. A încercat mai intii in 1991 la SRI, dar nu a reuşit sa afle nimic pina la apariţia Legii 187 din 1999, privind accesul la propriul dosar si

deconspirarea Securităţii ca politie politica. In data de 3 septembrie 2003, Marcel Căpitan a depus la Consiliul National pentru Studierea Arhivelor Securităţii (CNSAS) o cerere in care a cerut, conform legii, accesul la datele de identitate ale colaboratorilor Securităţii din propriul dosar. In răspunsul CNSAS din 15 octombrie 2003, se preciza ca „după cum aţi putut constata cu prilejul studierii dosarului propriu, documentele care ii compun nu conţin numele reale sau alte date de identitate ale colaboratorilor Securităţii a căror deconspirare o solicitaţi. (...) CNSAS comunica petiţionarului numele reale ale persoanelor numai daca acestea pot fi stabilite cu certitudine". După ce in urma unei audiente la Horia Roman Patapievici, si-a consultat in sfirsit „Dosarul nr.20528 Voi. Nr. I Arhiva M.I. RSR, deşi i s-a pus la dispoziţie doar o parte din el, Marcel Căpitan a văzut numele de cod a informatorilor: „Florescu (07.04.1983 si 12.08.1984), Gigi (11.05.1983), candidat Gabriel (12.07.1984), Deleanu (15.08.1984), Pacea (03.02.1986), Vidi (07.12.1985), sint doar citiva dintre turnători".

Dosar de Securitate neclasat inca

In acest an, la finele lunii aprilie, dupa o noua incercare de a-si deconspira informatorii, prin adresa nr. 3067 din 30.04 .2004, CNSAS i-a comunicat ca in urma verificărilor suplimentare la deţinătorii actuali ai arhivelor fostei Securităţi, pe numele lui exista inca un dosar neclasat. „Serviciul Roman de Informaţii ne-a comunicat ca in sistemul sau de evidenta, pe numele Dvs. s-a identificat o fisa cu menţiunea «Dosar paşaport / Alba», dar nu s-a clasat in arhiva", se arata in răspunsul CNSAS. In aceeaşi adresa, se menţionează ca CNSAS va continua verificările si ii va prezenta informaţiile care mai exista despre el.

Marcel Căpitan spera ca, adresindu-se presei, va determina urgentarea deconspirarii informatorilor. Mai mult, el este hotarit sa le ceara socoteala ofiţerilor de securitate si informatorilor care 1-au hăituit atitia ani, pe care vrea sa-i dea in judecata imediat dupa ce le va afla numele reale.

Copyright © 1996-2004 Evenimentul Zilei Online.

înapoi la articol

Simbolul reconcilierii din Aiud a fost distrus

Andi Laslau Luni, 03 Mai 2004

Elevii Colegiului „Bethlen Gabor" au încercat sa reînvie povestea sălciilor

Doi copaci plantaţi in memoria revoluţiei maghiare din secolul al XVIII-lea au fost smulşi din rădăcini de persoane necunoscute. Profesorul de fizica Augustin Dvorácsek de la Colegiul „Bethlen Gabor" din Aiud a relatat pentru cititorii EVZ legenda sălciilor de pe malul Piriului Ormenis, despre care se crede ca ar fi crescut din ciomegele cu care elevii colegiului i-ar fi alungat pe austrieci. „Sint un simplu dascăl intr-o scoală mare dintr-un oras mai mic, pe care insa noi il consideram «buricul Pamintului». Si avem cu ce ne mindri. Aici a studiat matematicianul Farkas Bolyai, tatal lui Janos Bolyai, cel care a pus bazele geometriei neeuclidiene sau Alexander Csoma de K?rös, cel care a întocmit cu aproape doua secole in urma primul dicţionar tibetano-englez. In colegiul nostru s-au efectuat experimente de fizica inca in secolul al XVII-lea, s-a editat primul tratat de medicina (1747), de mineralogie (1786) si s-a Înfiinţat primul muzeu de ştiinţele naturii (1796) din tara", scrie profesorul Dvorácsek intr-o epistola adresata cotidianului nostru.

Colegiul a avut o istorie zbuciumata

Colegiul „Bethlen Gabor" a fost înfiinţat la Alba lulia in anul 1622, din ordinul principelui Transilvaniei Gabriel Bethlen. Datorita tolerantei protestante, la aceasta instituţie au invaiai alături de elevii reformaţi si copii catolici, ortodocşi, greco-catolici, unitarieni sau mozaici. Clădirea din Alba lulia in care a funcţionat colegiul a fost devastata in cursul invaziei tataro-turce din 1658, cind oraşul a fost pustiit. Din acest motiv, la ordinul principelui Michael Apafi I, colegiul a fost mutat la Aiud, unde se aflau majoritatea domeniilor donate scolii de către principele Bethlen. Renaşterea începută in 1662 a avut insa o existenta efemera.

Bitele elevilor au prins rădăcini

Principele Francise Rákóczi a demarat un război de eliberare de sub austrieci, la care au participat si maramureşenii conduşi de haiducul Grigore Pintea. Revolta s-a sfirsit insa cu infringerea rebelilor. Chiar daca cetăţenii Aiudului au simpatizat cu Rákóczi, profesorii si elevii colegiului au rămas neutri. Ei au privit neputincioşi flăcările si măcelul din timpul invadării oraşului de către trupele colonelului Tiege, petrecuta in duminica Rusaliilor din 1704. Acestea fapte au declanşat setea de răzbunare a elevilor. Tinerii au tabarit peste austrieci cu bitele pregătite pentru împiedicarea extinderii focului, iar invadatorii au fost luaţi prin surprindere si s-au retras spre Turda. Elevii i-au gonit citeva leghe, pina dincolo de Miraslau. Se spune ca, după ce au scăpat de invadatori, elevii si-au înfipt ciomegele lingă malul Piriului Ormenis.

Conform tradiţiei, bitele din lemn de salcie au prins viata devenind peste ani copaci. Doua din sălciile crescute atunci au fost văzute si de scriitorul Jókai Mor, care a vizitat zona in 1853. El a fost foarte impresionat de legenda, incit a inclus-o in nuvela «Cele doua sălcii din Aiud», opera literara care, pentru elevii maghiari din orice colt al lumii, are o valoare similara cu „Hanul Ancutei" al lui Sadoveanu. Maghiarii privesc aceasta legenda ca pe o poveste romantica, iar sălciile au o valoare care ar putea fi echivalata cu mitul germanic Lorelei sau cel englez al Cavalerilor Mesei Rotunde.

Comemorare umbrita de gesturi extremiste
La trei secole de la evenimentele amintite, in zilele de 24-25 aprilie, elevii si dascălii actuali au organizat conferinţe ştiinţifice, expoziţii de sculptura si fotografii, concursuri de istorie, spectacole de dans si de teatru. In cadrul manifestărilor, a fost dezvelit bustul regelui englez George I, care in anul 1716 a ordonat bisericilor anglicane o colecta pentru refacerea scolii din Aiud. De asemenea, profesorii si elevii au hotarit sa planteze doua sălcii, pe locul unde se spune ca ar fi crescut acestea. „După slujba de comemorare am depus coroane de flori pe monumentul elevilor căzuţi in luptele de acum 300 de ani. Apoi un grup restrins a plecat sa planteze doua sălcii pe malul legendarului piriu, in ideea ca peste o suta de ani se vor găsi alţii care sa preia ştafeta", povesteşte profesorul Dvorácsek. Bucuria nu a durat insa prea mult. „Cele doua vlăstare plantate cu deosebita grija de actualii dascăli si elevi ai colegiului au fost smulse de miini si minţi care nu pot si nu vor sa înţeleagă reconcilierea. Pe aceste plaiuri, de-a lungul secolelor au fost multe victime: romani, maghiari, germani, evrei, ţigani. Dar copacii..., ei ce ti-au făcut?", isi încheie profesorul epistola.
Copyright © 1996-2004 Evenimentul Zilei Online.